

The Children's Guardian
Helping to achieve the best possible outcome for children who need safeguarding

Gwarcheidwad Plant
Helpu i gyflawni'r canlyniad mwyaf ffafriol i blant sydd arnynt angen eu diogelu

(Welsh)

Beth yw CAFCASS?

Gwaith y Gwasanaeth Cyngori a Chynorthwyo Llys i Blant a Theuluoedd – CAFCASS – yw diogelu¹ a meithrin lles plant sy'n rhan o achosion llys teulu. Gweithiwn gyda phlant a'u teuluoedd, gan wneud yn siwr bod lleisiau'r plant i'w clywed, a bod eu anghenion yn cael eu cyflawni.

Cynghorwn y llysoedd fel bod eu penderfyniadau er lles gorau plant. Rydyn ni'n annibynnol ar y llysoedd, y gwasanaethau cymdeithasol², awdurdodau addysg ac iechyd, a phob asiantaeth debyg. Gweithiwn mewn llysoedd teulu yn unig. Nid yw'r rhain yn llysoedd troseddol.

¹ Mae Deddf Plant 2004 yn rhoddi dyletswydd statudol ar gyrf a gwasanaethau sy'n gweithio gyda phlant, i wneud trefniadau i ddiogelu a meithrin lles plant, yn enwedig o ran bod yn iach, aros yn ddiogel, mwynhau a chyflawni, gwneud cyfraniad cadarnhaol ac ennill ffyniant economaidd.

² Yn y daflen hon, mae'r term 'gwasanaethau cymdeithasol' yn cyfeirio at waith yr awdurdodau lleol wrth iddynt ymgymryd â'u gweithgarwch gwasanaeth cymdeithasol, yn enwedig gofal cymdeithasol dros blant.

Beth yw Gwarcheidwad Plant?

Mae Gwarcheidwad Plant yn gymwysedig mewn gwaith cymdeithasol, ac yn hyfforddedig a phrofiadol mewn gwaith gyda phlant a theuluoedd. Mae'r llys yn eu penodi i gynrychioli hawliau a lles plant mewn achosion sy'n cynnwys y gwasanaethau cymdeithasol. Maent yn annibynnol ar y gwasanaethau cymdeithasol, y llysoedd, a phawb arall sy'n rhan o'r achos. Mae Gwarcheidwaid Plant yn gyflogedig gan CAF/CASS, neu yn hunangyflogedig dan gytundeb â ni.

Beth mae Gwarcheidwad Plant yn ei wneud?

Mae Gwarcheidwaid Plant yna i helpu i sicrhau'r canlyniadau gorau posibl i'r plant mae nhw'n eu cynrychioli. Yn arbennig, mae nhw'n:

- penodi cyfreithiwr dros y plentyn. Bydd y cyfreithiwr yn arbenigo mewn gwaith gyda phlant a theuluoedd
- cynghori'r llys ar ba waith mae angen ei wneud cyn i'r llys ddod i benderfyniadau
- ysgrifennu adroddiad i'r llys i ddweud beth mae nhw'n feddwl fyddai orau i'r plentyn. Mae'n rhaid i'r adroddiad ddweud wrth y llys am ddymuniadau a theimladau'r plentyn.

Er mwyn gwneud hyn, bydd y Gwarcheidwad Plant yn treulio amser yn dod i adnabod y plentyn ac aelodau o'i deulu. Maent yn siarad â phobl eraill sy'n adnabod y teulu, fel perthnasau, athrawon, gweithwyr cymdeithasol ac ymwelwyr iechyd. Maent yn mynd i bwyllgorau ar ran y plentyn, yn archwilio cofnodion a darllen adroddiadau a datganiadau. Efallai y byddant hefyd yn awgrymu dylai'r llys ofyn am help gan weithwyr proffesiynol eraill, fel pediatregydd neu seicolegydd.

Fydd beth ydw i'n ddweud wrth y Gwarcheidwad Plant yn gyfrinachol?

Gall unrhyw wybodaeth roddwch chi i'r Gwarcheidwad Plant gael ei gynnwys yn yr adroddiad i'r llys, a'i drosglwyddo ymlaen i ddiben arall. Ar adegau, er enghraifft, mae'n rhaid trosglwyddo gwybodaeth i asiantaeth arall os oes pryder yng nglŷn â diogelu plentyn. Yn ychwanegol, mae gennym hawl i wneud gwaith ymchwil er lles plant a theuluoedd. Mae'n bosibl bydd eich gwybodaeth hefyd yn cael ei ddefnyddio'n ddiennw o fewn y fath waith ymchwil.

Ydy'r Gwarcheidwad Plant bob amser yn argymhell beth mae'r plentyn ei eisiau?

Er bod Gwarcheidwaid Plant bob amser yn ystyried dymuniadau a theimladau'r plentyn, ac yn adrodd hyn i'r llys, bydd eu hadroddiad hefyd yn dweud beth maen nhw'n feddwl sydd orau i'r plentyn. Mae'n bosib na fydd hyn yr un â beth mae'r plentyn ei eisiau.

Ydy'r llys bob amser yn dilyn cyngor y Gwarcheidwad Plant?

Y llys sy'n penderfynu, ond mae'r llys yn cymryd sylw gofalus o beth sydd gan y Gwarcheidwad Plant i ddweud. Os na fydd y llys yn cydweld â'r hyn mae'r Gwarcheidwad Plant yn ei argymhell, bydd yn egluro pam.

Fyddda i'n cael gweld adroddiad y Gwarcheidwad Plant?

Fel arfer, bydd y Gwarcheidwad Plant yn trafod ei adroddiad â chi cyn iddo gael ei yrru i'r llys. Wrth iddo gael ei anfon i'r llys, mae hefyd yn cael ei yrru i'ch cyfreithiwr, os oes gennych chi un, neu yn uniongyrchol atoch chi.

Ydy fy marn i'n cyfri?

Rydyn ni'n croesawu adborth yng nglŷn â'n holl wasanaethau a gweithgareddau, gan bod hyn yn elfen bwysig er mwyn i ni ddatblygu a

gwella'n gwasanaeth. Byddwn yn falch o glywed gan bawb sy'n defnyddio ein gwasanaeth – yn blant a phobl ifanc, rhieni, perthnasau, llysoedd neu asiantaethau eraill.

Gallai'r adborth hwn gynnwys:

- **Sylwad** ar ein polisïau neu arferion gwaith, neu unrhyw agwedd arall o'r gwasanaeth
- **Canmoliaeth** ar ein gwaith, neu ynghylch Gwarcheidwad Plant unigol
- **Cwyn** am unrhyw agwedd o'ch cyfathrach â ni.

Fe wnawn ni gofnodi, arolygu ac adolygu pob sylwad, canmoliaeth a chwyn yn ymwneud â'n gwasanaethau, a chyhoeddi'r canlyniadau yn ein Adroddiad Blynyddol.

Mae'n bosibl byddwn ni'n cysylltu â chi i gael eich barn ar ôl diwedd yr achos, er mwyn datblygu'n gwasanaethau, ac i hybu gwaith ymchwil.

Sut mae adborthi sylwadau a chanmoliaeth?

Anfonwch unrhyw sylwad neu ganmoliaeth (yn ysgrifenedig os yn bosibl) i'r Gwarcheidwad Plant dan sylw, neu at reolwr lleol CAFCASS, i'r cyfeiriad ar gefn y daflen hon. Gallech hefyd anfon eich sylwad neu'ch barn drwy e-bost i'n swyddfa genedlaethol, i yourviews@cafcass.gov.uk.

Ar ddiwedd eich achos, gallwch ofyn am gyfarfod adborth gyda'r Gwarcheidwad Plant oedd yn delio â'ch achos, neu gyda'i r(h)eolwr.

Beth os ydw i'n anhapus â gwasanaeth CAFCASS?

Ein nod yw cynnig gwasanaeth o safon uchel ym mhob achos llys teulu, a rhoddi llais i blant ar adeg dyngedfennol yn eu bywydau. Mae'n bwysig i ni wybod pan fo defnyddwyr y gwasanaeth yn credu na wnaethom gyrraedd y nod hwn.

Mae gennym broses gwyno, wedi ei gynllunio i wneud yn sicr ein bod yn delio â chwynion mor gyflym, theg ac effeithiol ag yn bosibl. Mae rhagarweiniad i'r broses gwyno ar y dudalen nesaf, ac mae eglurhad manwl o'r broses wedi ei osod allan mewn llyfryn i ddefnyddwyr y gwasanaeth³. Mae'r llyfryn hwn ar gael o swyddfa leol CAFCASS, neu gallwch ei gyrchu drwy adran *Gwybodaeth* ein gwefan www.cafcass.gov.uk.

Beth os ydw i eisiau cwyno?

Yn y lle cyntaf, dylech adael i'r Gwarcheidwad Plant perthnasol wybod bob tro byddwch chi'n anhapus am unrhyw agwedd o'r gwasanaeth. Mae'n bosibl bydd modd i ni ddatrys y broblem. Dewis arall yw gofyn am gyfarfod adborth ar ddiwedd eich achos, fel ddisgrifiwyd ar y dudalen flaenorol.

Os nad ydych chi eisiau gwneud hyn, ac eisiau mynd ymlaen i wneud cwyn, dylech gysylltu â rheolwr swyddfa leol CAFCASS mor fuan ag sy'n bosibl, gan gadw sylw ar y cyfnodau a ganiateir i gyflwyno cwyn (gweler y dudalen ddilynol).

Os ydych chi'n anghydweld â chynnwys yr adroddiad, mae'n well crybwyll hyn yng ngwrandawriad y llys, fel rheol.

Nid yw'n bosibl newid canlyniad penderfyniad y llys drwy wneud cwyn at CAFCASS. Os ydych chi'n anghydweld â phenderfyniad y llys, bydd yn rhaid i chi gymeryd cyngor cyfreithiol yng nglŷn ag unrhyw apêl allai gael ei wneud yn erbyn penderfyniad y llys.

Mae'n bwysig i chi nodi bod terfyn ar y cyfnod pan fydd CAFCASS yn fodlon derbyn cwynion. I oedolion, mae hyn o fewn tri mis i'r adeg pan ddigwyddodd yr achlysur neu'r helynt. Gweler y llyfryn *Mae'ch Barn Chi'n Cyfri* am fanylion llawn terfynau'r cyfnodau hyn.

³ Your Views Count – How to make a comment, compliment or complaint about our work

Gallwch ddisgwyl cydnabyddiaeth o fewn pum diwrnod gwaith bod CAFCASS wedi derbyn eich cwyn.

Gallwn dderbyn cwynion gan blant unrhyw bryd. Bydd cefnogaeth gan adfocad annibynnol ar gynnig drwy gydol y broses i blentyn sydd eisiau gwneud cwyn.

Diogelwch plant

Byddwn yn ymgymryd â phroffion gyda asiantaethau eraill er mwyn darganfod os yw plant yn berygl o ddioddef niwed sylweddol. Mae hyn yn cynnwys achosion lle mae plant wedi gwyllo trais yn y cartref. Rhedwn arbrofion cyffredin gyda'r heddlu, y gwasanaethau cymdeithasol, a'r Cofrestr Diogelu Plant. Byddwn yn gadael i chi wybod os oes angen rhedeg arbrofion pellach gyda asiantaethau ychwanegol (e.e. meddygon teulu, ysgolion). Defnyddir gwybodaeth wrth baratoi adroddiad i'r llys, ac mae'n bosibl bydd gwybodaeth hefyd yn cael ei rannu â'r gwasanaethau cymdeithasol.

Ni wnawn gefnogi trefniadau sy'n doddi diogelwch plant neu bobl ifanc a'u gofalwyr mewn perygl.

Amrywioldeb

Ein nod yw amddiffyn anghenion unigol plant, a pharchu a gwerthfawrogi'r gwahanol gymunedau lle mae nhw'n tyfu i fyny. Byddwn yn cofnodi ac yn arolygu gwybodaeth yn ymwneud ag amrywioldeb defnyddwyr ein gwasanaeth – fel tarddiad ethnig, iaith ac anghenion arbennig – er mwyn i ni wella safon ein gwasanaeth i blant a theuluoedd yn gyson. Mae'r wybodaeth hon hefyd yn gymorth i ni gefnogi cydraddoldeb hiliol a mynediad i wasanaethau, fel sy'n ofynnol o dan Reoliadau Deddf Cysylltiadau Hiliol 2000, Deddf Gwahaniaethau ar Sail Anabledd 1995 a Deddf yr Iaith Gymraeg 1993.

Gwybodaeth

Mae'n modd o hel a thrin gwybodaeth, a'i gyhoeddi, yn cael ei reoli gan ddeddfwriaeth. Gallai'r canlynol fod o ddiddordeb i chi:

- Mae natur ein gwaith yn golygu bod yn rhaid i ni drin gwybodaeth bersonol am ddefnyddwyr ein gwasanaeth. Ymgymernwn â'r holl weithgaredd yma yn gyson â Deddf Gwarchod Data 1998. Mae'n cofnod ni yn y Gofrestr Gwarchod Data i'w weld o dan: www.cafcass.gov.uk
- O dan y Ddeddf Gwarchod Data, mae'r hawl gennych i ofyn am gopiâu o'r wybodaeth a gadwn ni amdanoch chi
- Rydyn ni'n addo darparu gwybodaeth am ein gwasanaeth, yn unol â Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000.

Am fwy o fanylion am ein cydweithrediad â'r Ddeddf Gwarchod Data neu'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth, ewch i adran *Gwybodaeth* ein gwefan, o dan www.cafcass.gov.uk neu cysylltwch â'ch swyddfa CAF/CASS leol.

Mae'n gwefan hefyd yn cynnwys mwy o wybodaeth am holl gwmpas ein gwasanaethau.

www.cafcass.gov.uk

V3-05